

П Т У Ш К И

**Госпад прыдумаў і стварыў каля 9000
розных відаў птушак**

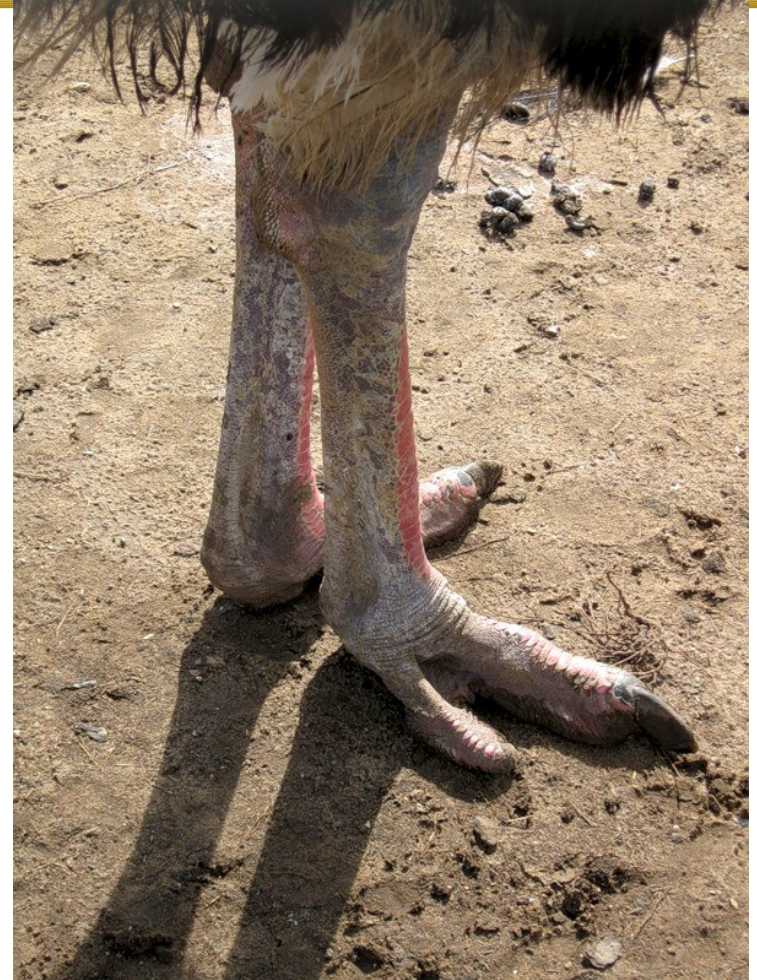
ПТУШКІ

- Умеюць лётаць (толькі некалькі відаў пазбаўлены гэтай магчымасьці)**
- Маюць пёры, таму іх называюця «пярнатымі»
Пёры абараняюць птушак ад холаду
і дапамагаюць лётаць**
- Птушкі засялілі самыя розныя месцы на Зямлі**

Уменьне лётаць не з'яўляецца галоўнай прыкметай птушак. Страўс-самая буйная ў свеце птушка. Для палётаў ён занадта цяжкі, а пёры на крылах- кароткія. Але ў яго доўгія ногі з моцнымі мышцамі, якія дапамагаюць яму бегаць хутчэй сваіх ворагаў.

Калі страўс не ўцячэ, а сустрэніцца са сваім ворагам, то сваёй дужай дзюбай можа праламаць ворагу чэрап. На вялікім пальцу ў яго ёсць небяспечны кіпцюр, якім ён можа забіць нападніка да смерці.

Пінгвін таксама не можа лётаць. Крылы ён выкарыстоўвае, як ласты, у вадзе і пад вадой. З дапамогай крылаў пінгвін захоўвае раўнавагу. Крылы і дзюба - зброя ў бойцы.

Птушкі жывуць у Антарктыдзе

(воднае асяроддзе)

ПІНГВІН

Альбатрос увесь час лётае над морамі і акіянамі, а на сушы толькі адкладае яйкі

Узьбярэжжы рэк і мораў- ідэальнае месца для жыцця птушак, якія харчуюцца рыбай

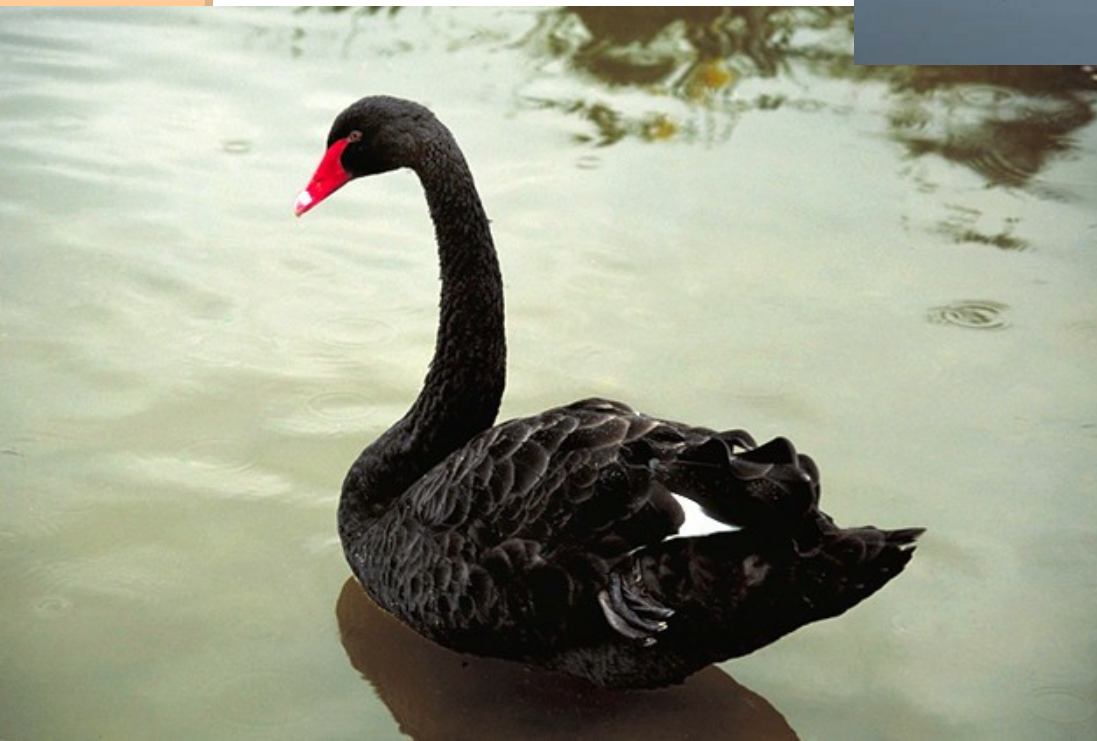
ПЕЛІКАН

**ВЯЛІКІ
ФРЭГАТ**

**А вось птушкі, якія пакараюць
рэкі і азёры**

**Крыжанка
звычайная**

Лебедзь чорная

**Вялікая колькасьць драпежных птушак жывуць
у гарах, лясах.**

Ястраб

Сокал

У стэпах і пустынях таксама жывуць птушкі

Страус афрыканскі

У лезе на зямлі жыве цецярук і глушэц

Глушэц

У ствалах дрэваў будзе жыльлё дзяцел

Вялікі пёстры дзяцел

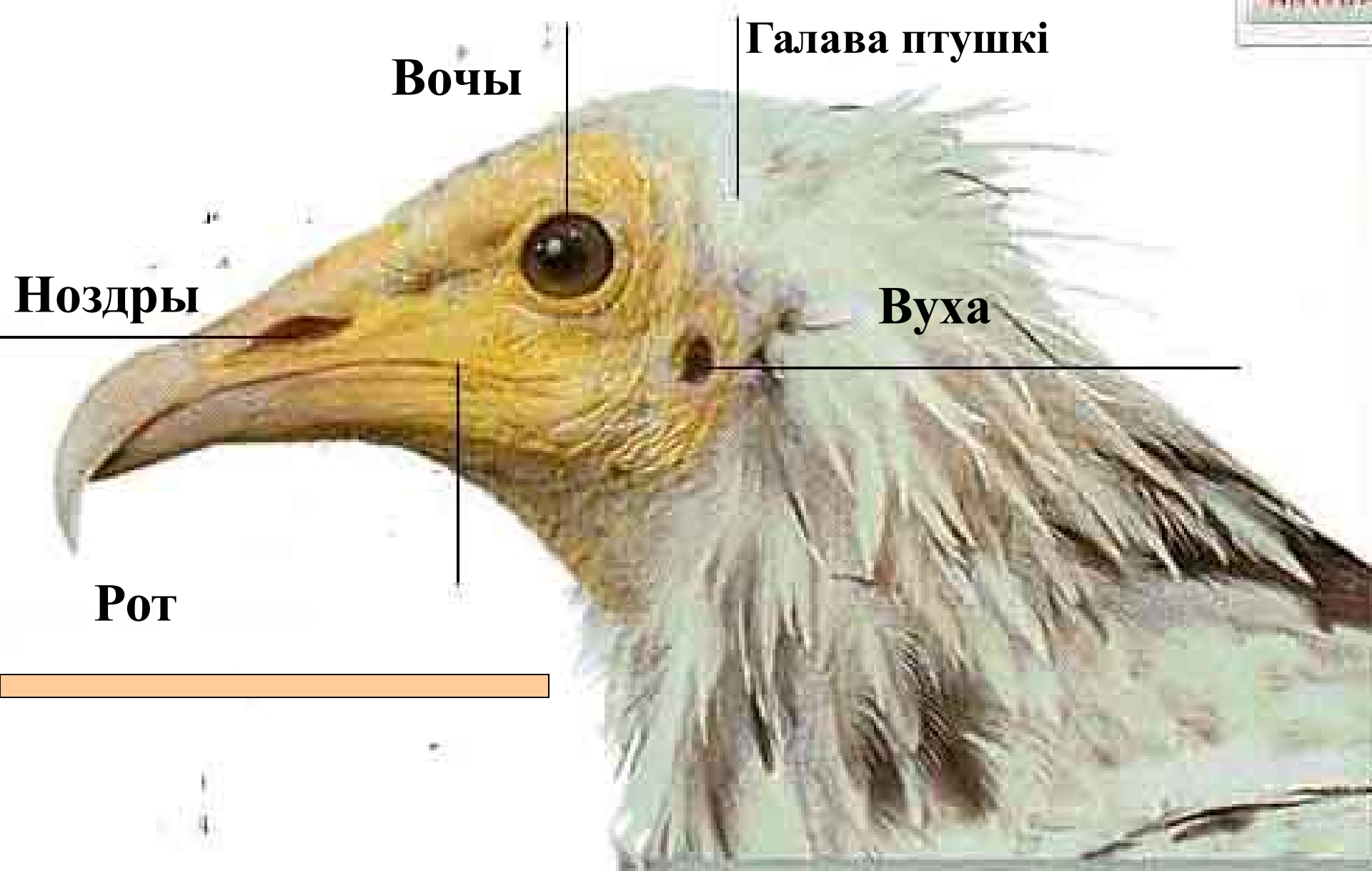
Чорны жаўна

Знешняя будова птушкі

Цела складаецца з галавы, шыі, тулава і канечнасцяў.

На галаве знаходзяцца органы пачуццяў.

Вочы

Галава птушкі

Ноздры

Вуха

Рот

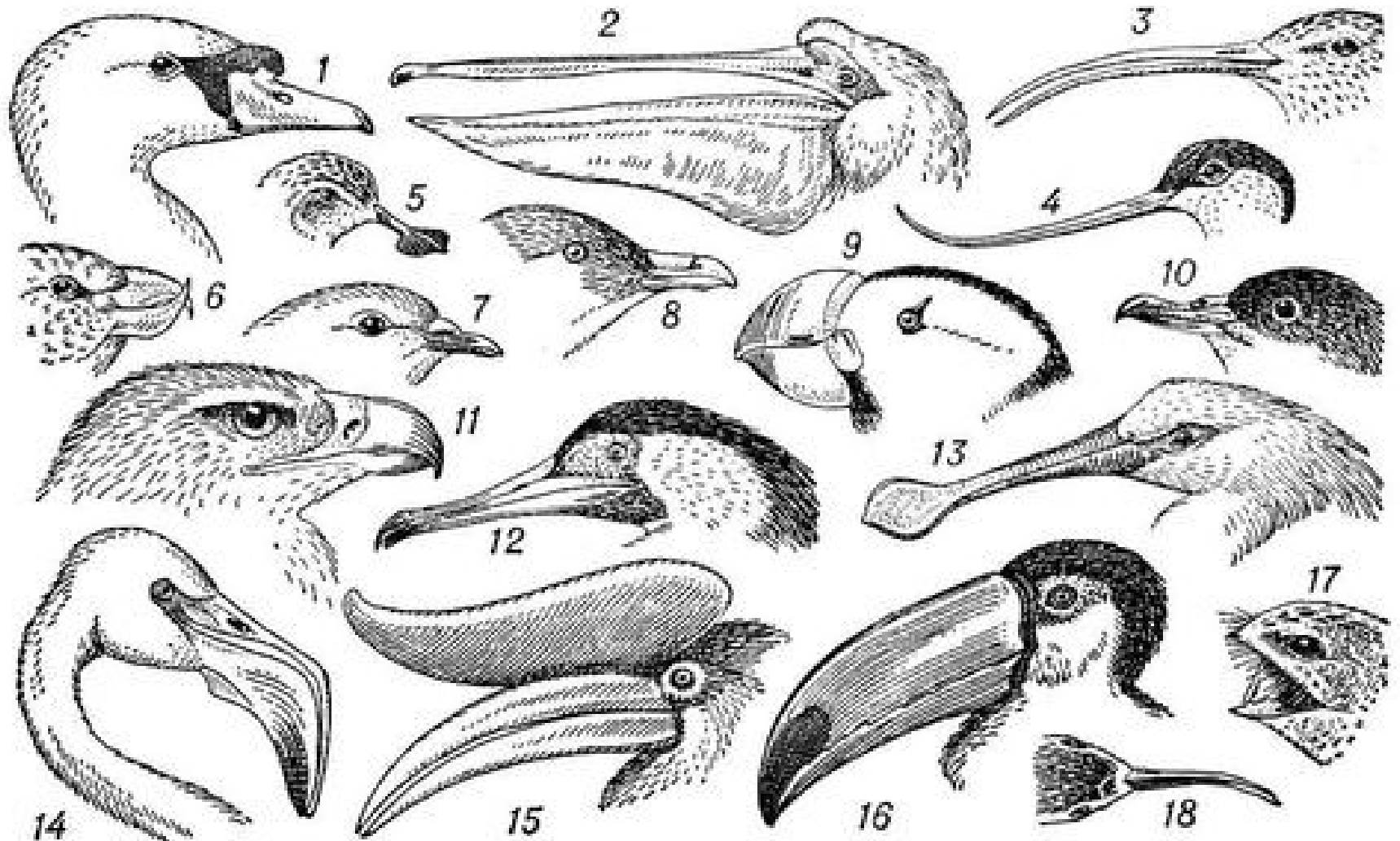

Дзюба

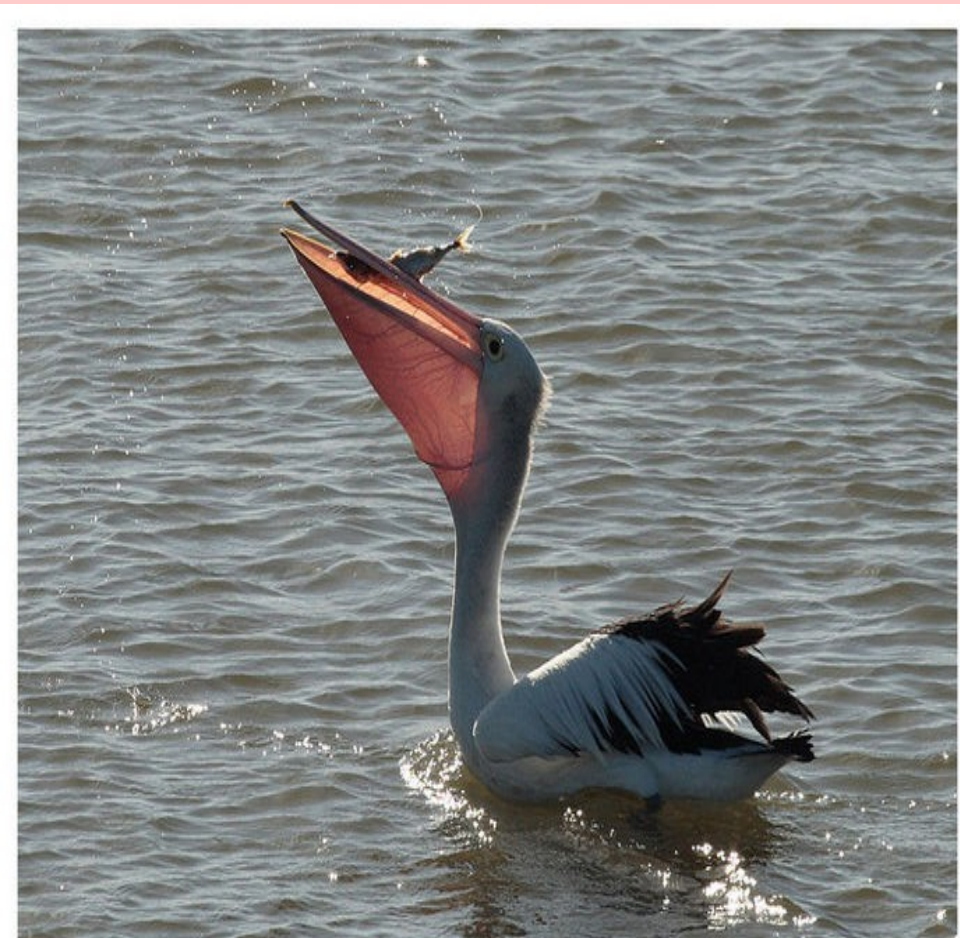

Госпад стварыў усіх птушак
вельмі рознымі . У кожнай з
іх розная форма дзюбы.

Птушыны нос не толькі нос, але яшчэ і рот, таму яго назвалі дзюбай. Дзюба бывае толькі ў птушак. Дзюбы ў птушак розныя, таму што ежа ў іх таксама розная.

Самая вялікая дзюба- у пелікана, а самая кароткая – у ластаўкі. Без дзюбы птушка – як мы без рук.

Зяблiк
(берасьцянка)

Кароткая
моцная
дзюба,
дапамагае
расколваць
насьне.

Калiбры-
Няктарнiца

Сiлкуецца
няктарам.
доўгая
выгнутая
дзюба
пранiкае
глыбока ў
кветку.

Крыжадзюб

Дзюба
крыжуецца
на канцах.
выкарыстоўваецца,
каб
даставаць
насьне
з шышак

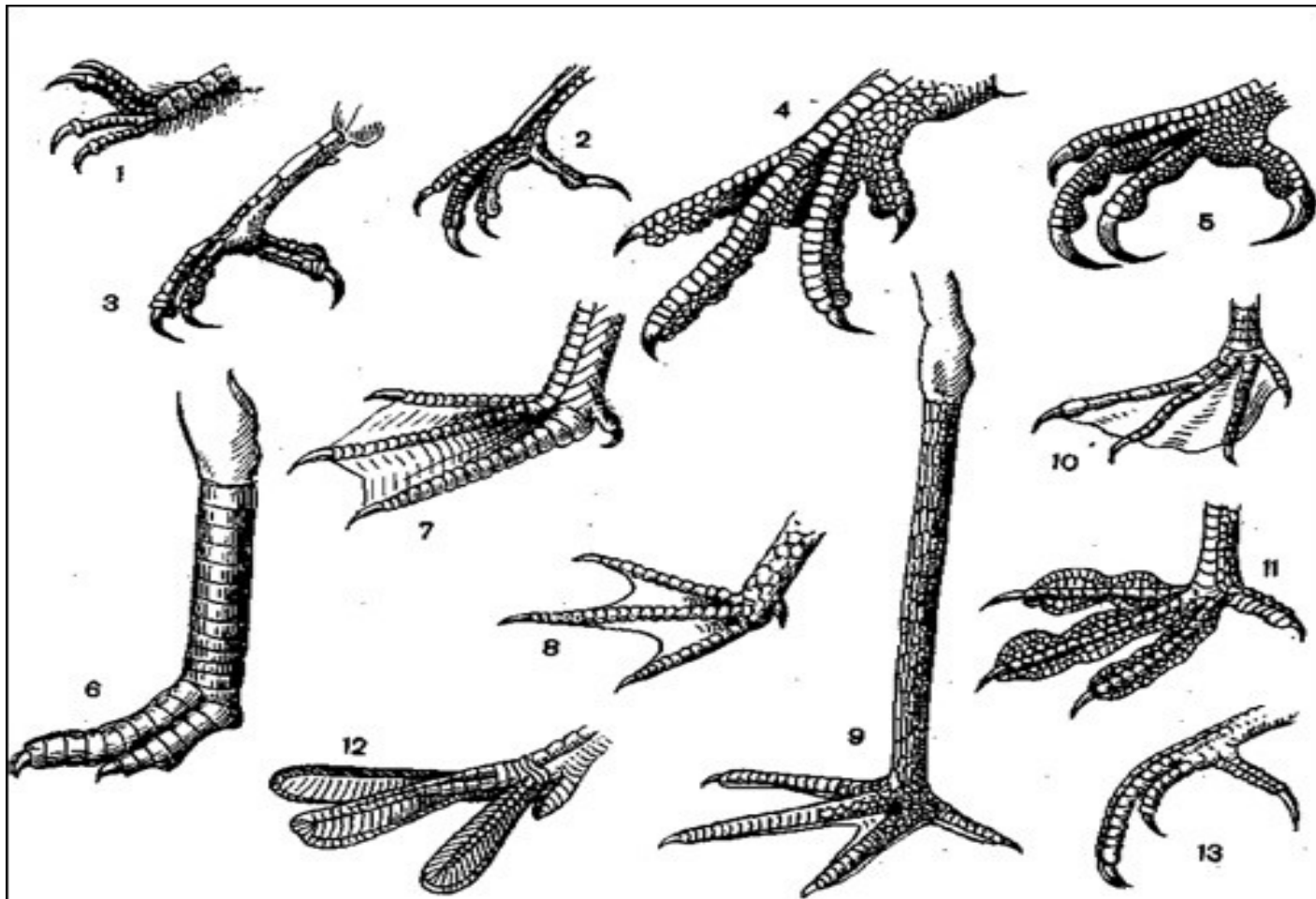

**Фламінга тримає канец
сваёй дзюбы пад вадой**

**Чапля
выкарыстоўвае
сваю доўгую дзюбу
для пракалвання
рыбы пад час
палявання**

У птушак усяго дзьве нагі. Нагамі птушкі хапаюць, грабуць, абараняюцца і нападаюць, трымаюцца за галінку. Звычайна на птушынай назе чатыры пальцы.

**Форма ног таксама залежыць ад асяроддзя
пасяленьня і харчаванья:**

У папугаяў два пальца
накіраваныя наперад,
а два назад, каб было зручна
трымацца за галінкі

Гусь і ўсе водаплаўныя
маюць перапонкі, якія
выкарыстоўваюць як
ласты

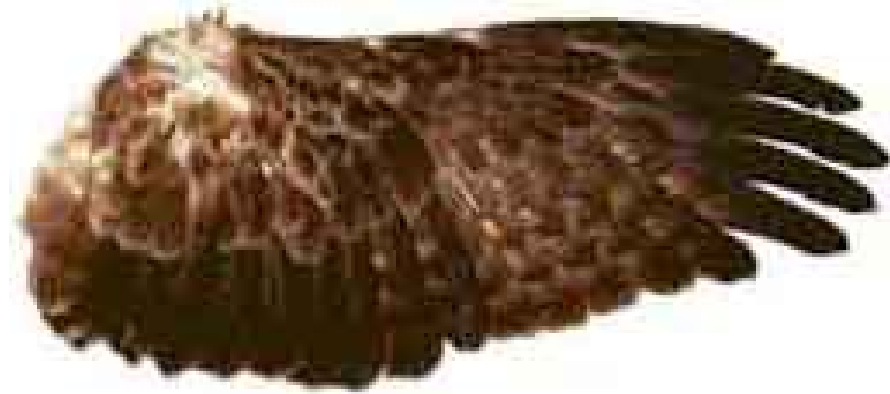
**У ястраба і шматлікіх
іншых драпежных
птушак вельмі
вострыя кіпцюры.
Пакуль тры
пярэдніх
кіпцюры
утрымліваюць
здабычу – задні
разразае яе, як
востры нож.**

Пярэднія канечнасці птушак- крылы. Яны таксама маюць розную будову

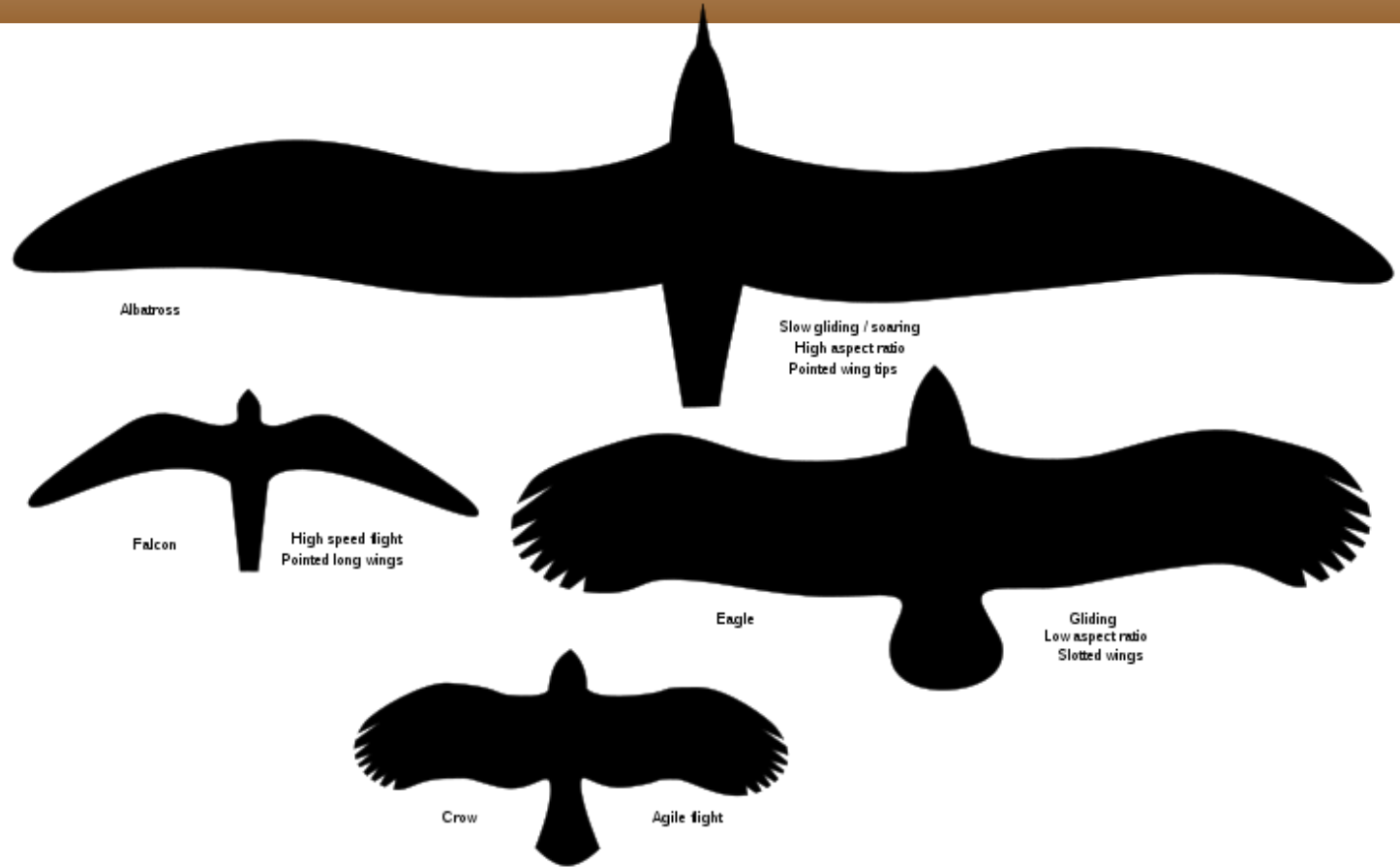

Сокалы маюць заостраныя крылы, таму яны могуць развіваць вялікую хуткасць пры падзенні.

Ястрабы маюць вялікія шырокія крылы, якія дазваляюць паднімацца ўверх на струменях паветра.

Крылы паднімаюць птушку ў паветра. Крыло па сваёй будове нагадвае руку. Яна таксама згінаецца ў двух месцах. Калі птушцы трэба ўзляцець, яна падскоквае вышэй і вельмі хутка махае крыламі.

Таксама Госпад прадумаў і афарбоўку птушак.

Яркая і заўважная

Самец качкі-мандарынкі
Пасля перыяду
размнажэння змяняе сваю
афарбоўку і выглядае
як самка.

Захаваўчая

Самка качкі-мандарынк.,
Яе цёмнае апярэнне
хавае яе ад драпежнікаў,
калі яна сядзіць
на гняздзе.

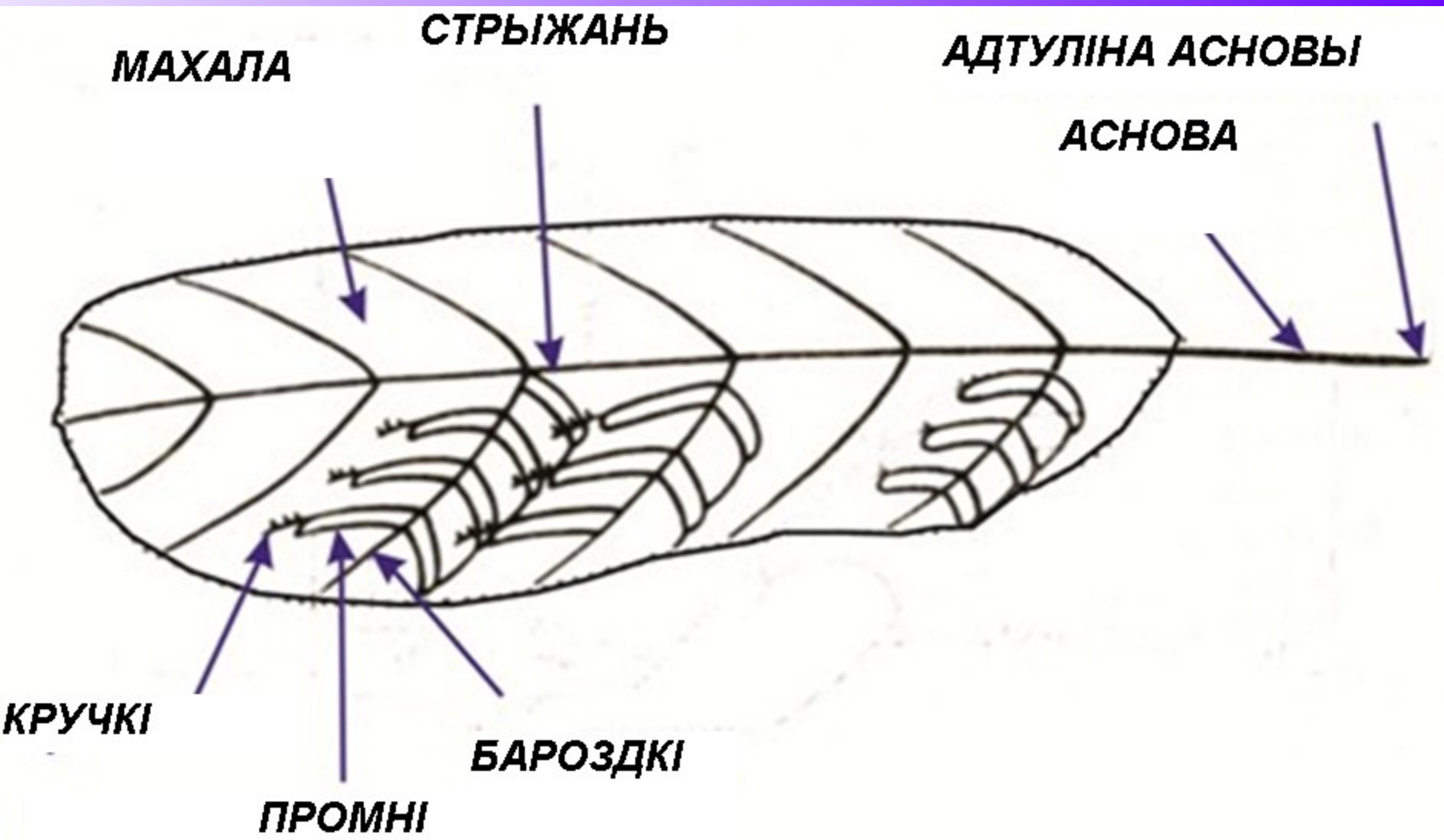
Усё цела ў птушак пакрыта пёрамі. Ні ў якіх іншых жывёл пёраў няма. Яны ратуюць яе ад удараў, ад холаду і спякоты, маскіруюць ад ворагаў. Пёры- гэта адзежа птушак.

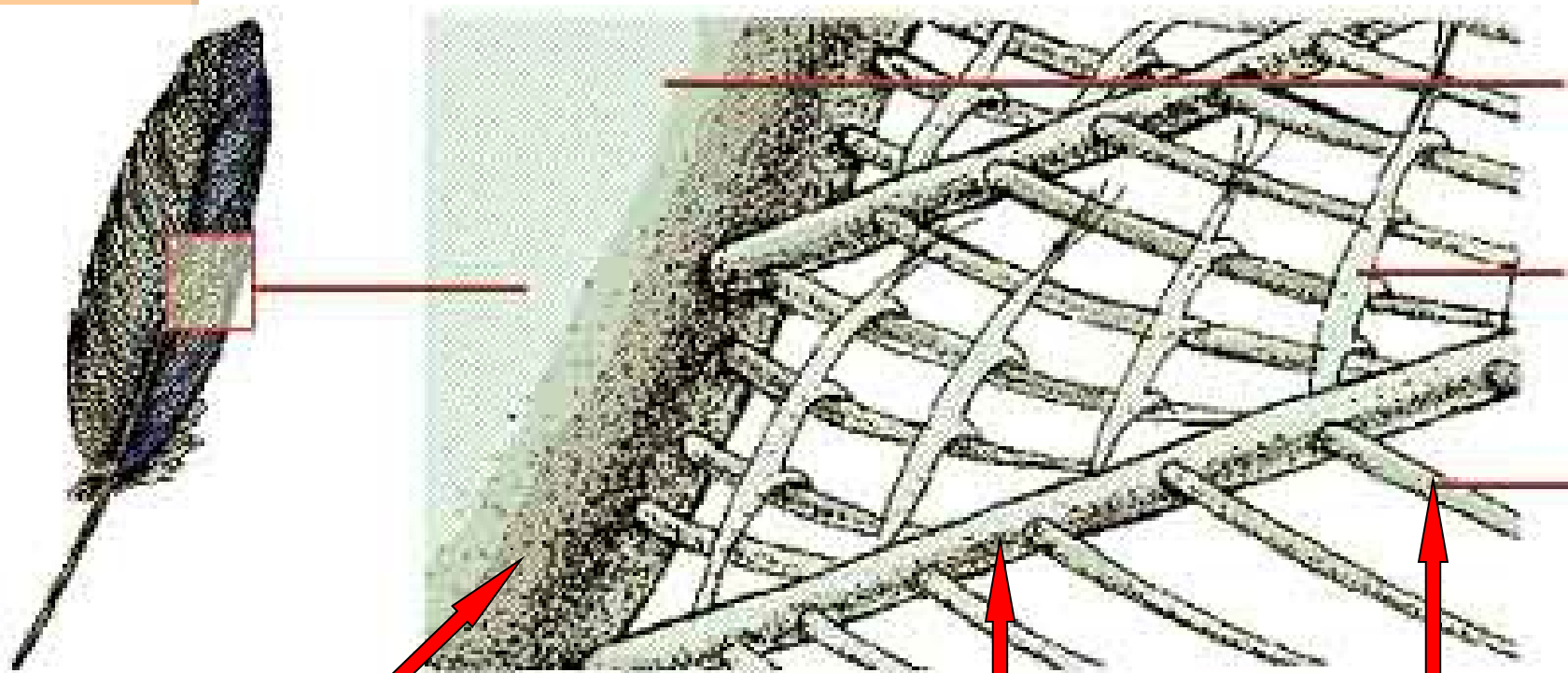
Маленькія і пухнатыя пуховыя пёры дапамагаюць птушкам захоўваць цеплыню. Лётаюць птушкі з дапамогай цвёрдых і пругкіх пакроўных і махавых пёраў.

Пёры адрозніваюцца адно ад аднаго па форме, памеру і колеру.
А што ў іх агульнага?

БУДОВА ПЯРА

Стрыжань

Бароздкі

Промні

Пёры выконваюць розныя функцыі:

- махавыя утвараюць плоскасць крыла.*
- Рулявыя утвараюць плоскасць хваста.*
- пакроўныя надаюць цэлу абцякальную форму*

Пакроўныя пёры

Галава

Дзюба

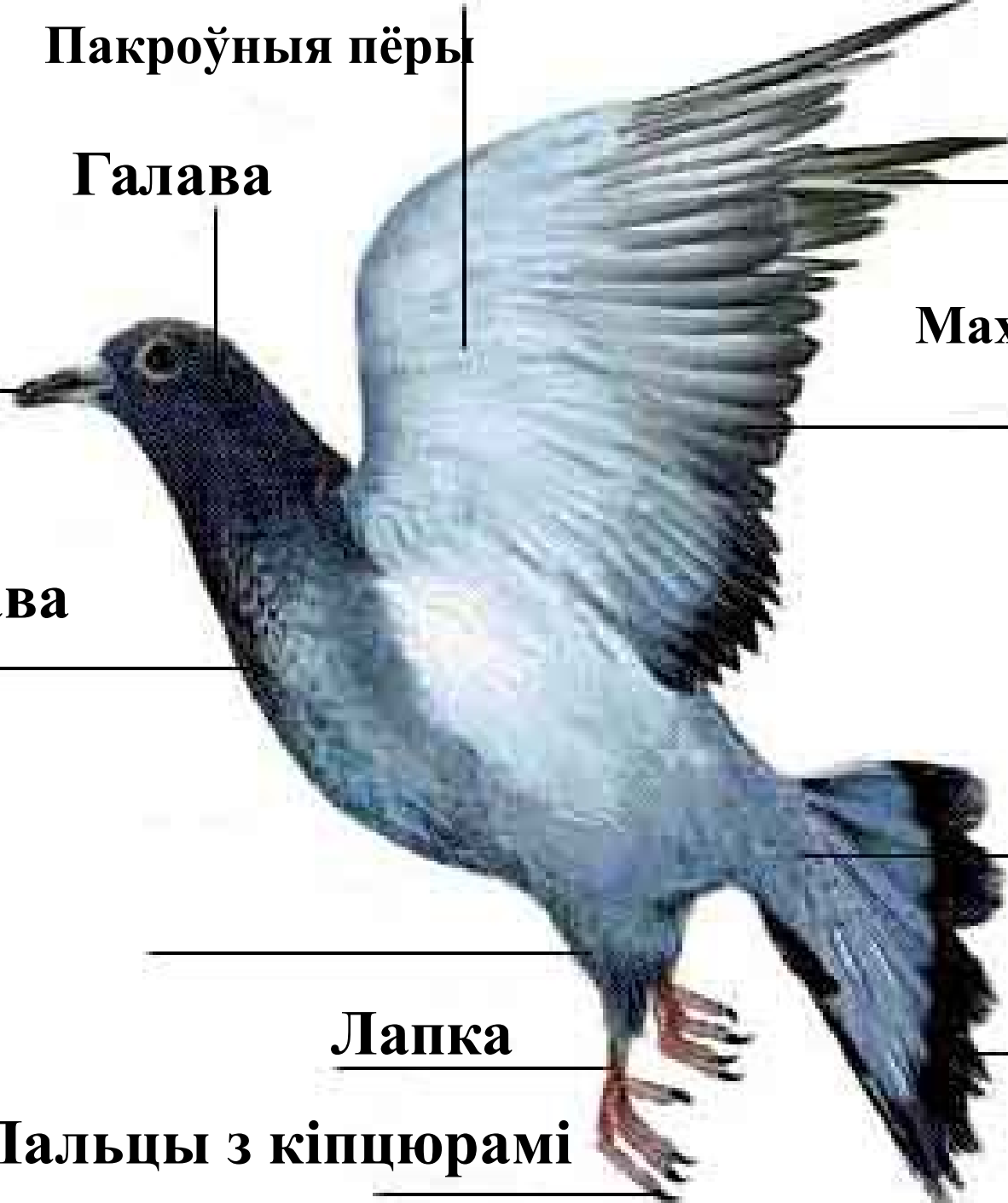
Махавыя пёры

Тулава

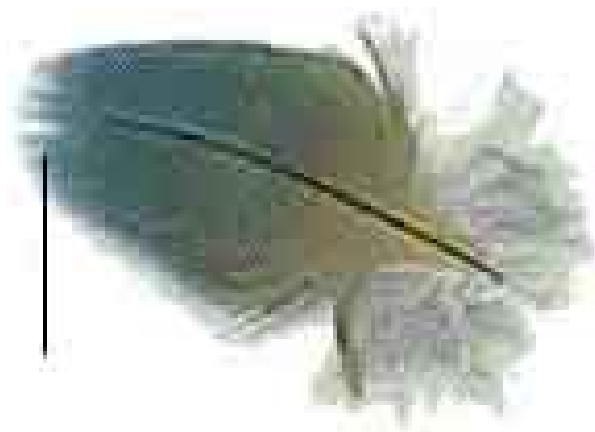
Лапка

**Рулявыя
пёры**

Пальцы з кіпцюрамі

- Пад контурнымі пёрамі ляжаць пуховыя пёры – не маюць промняў (не ўтвараюць самкнутага махала).

- Пух – пуховыя пёры з кароткім стрыжнем.

- Старыя і пашкодзаныя пёры замяняюцца новымі
- ў перыяд сезонных лінек

Помнік вераб'ям у г. Бостане (Паўночная Амерыка).

Вераб'і выратавалі насельніцтва гэтых месцаў ад голаду, калі тут з'явіліся гусеніцы, якія з'ядалі пасевы пшаніцы

Помнік гарбаткам (чайкам) у г. Солт-Лейк-Сіці (ЗША).

Гарбаткі выратавалі першых перасяленцаў ад галоднай сьмерці, яны зьнішчылі полчышчы саранчы, якія з'ядалі пасевы.

Помнік куліку-марадунцы ў Тураве.

У нас гэтая рэдкая птушка,
занесеная ў Чырвоную кнігу
Беларусі, гняздуецца толькі ў
пойме Прыпяці. Паглядзець на
марадунку прыязджаюць і
за межныя знаўцы птушак

Помнік вераб'ю ў горадзе Баранавічы

Помнік складаецца з скульптуры бронзавага вераб'я, у падножжа якога размясцілася надпіс : «2003 год – год вераб'я дамавога. Ды вас я назаўсёды прыляцеў. Не вырай вабіць, а Радзіма». Сам пастамент, на якім сядзіць верабей, прыблізна паўтара метра.